

לאחר שכבר הפסידה בארץ 120 מיליון ל"י

וכימעט פשטה את הרגל

ונכנסה חברת "רסקו" בשוויץ ישראלי אופייני

לעיסקת הבנייה הגדולה בעולם

ארבעה חודשים לאחר פטירתו של קרוא, מונה כמנכ"ל ינאל ויינשטיין, שקודם-לכן ניהל חברה לייצור רהיטים של הסוכנות בשם מבט אולם ויינשטיין היה חדש ב-חברה, והחווה על 120 מיליון דולר נחתם לאחר מותו של קרוא. כאשר רסקו היתה ללא מנהל-כללי, וללא כל בדיקה יסודית של החווה החדש.

ביקורת קטלנית

על הביצוע

במקרים כאלה נכנסת בדרכי-לכל מור עצת המנהלים לתמונה ועוזרת לחבר. די להעיד מבט בחברי מועצת-המנ

כל התייחסות לתנאים המיוחדים של ה-איזור שבו יוקם הפרוייקט, והצמידו את תוספת-היוקר למדר שרירותי שנקבע על-ידי מומיני העבודה, ולא על-סמך ההת-ייקרויות הריאליות של חומרים בחו"ל ו-קשיים הנובעים מתנאי השטח.

זמן קצר לאחר חתימת החווה על 40 מיליון הדולר הודיע מומין העבודה כי יוכל לתת את החווה רק במידה שיגדילו את היקפו ל-120 מיליון דולר. ישראל קרוא פנה לפינתס ספיר, שריהאוצר דאו, שסירב להתיר לרסקו לקחת על עצמה התחייבויות נוספות. אולם הוא הסכים ש-יכניסו שותף אחר, שיקבל על עצמו את תוספת החווה.

קרוא החל מתרוצץ ברחבי העולם בחי-פוש אחר שותף לעיסקה, ניסה לגייס מי-

מזרים הכסף: גיזבר הסוכנות אריה דולצ'ין

ההפסד:

עוד 34% בידי המשקיע היהודי מגרמניה איגנאץ בוביס. יתרת האחוזים, בידי קב-לנים מקומיים. אולם כיוון שרסקו היתה המובילה בבנייה בארץ הורה, קשה היה להניח כי ממשלת ישראל תסכים לאפשר לרסקו לסרב להשלים את הפרוייקט. כדי לא להפסיד סכומים אדירים של כסף ב-בנייה.

גיזבר הסוכנות היהודית אריה דולצ'ין טוען כי ביקש הוותידעת מישפטית מייור-חדת, שקבעה כי סך האחריות הכספית של רסקו מבחינה מישפטית לא יכול היה לע-לות על 4 מיליון דולר. טענה זו טובה בישראל.

חווה-ענק

ללא בדיקה

חילת הסיפור לפני 10 שנים. עת נכנסה רסקו לעבודות בנייה באותה ארץ זרה. היתה זו העת בה חברות כמו ורד וסולוב'ונוה עבדו בהיקפים גדולים בחו"ל, וגם רסקו רצתה בכך. היא קיבלה על עצמה לתקום מיבנים רבי-יוקרה כמו בית-הדואר המרכזי ומלון מפואר. סיימה אותם בהצלחה וברווח. קיבלה שם מצויין. עבודותיה באותה ארץ לא נעשו בשמה הגלוי, אלא בשיתוף-פעולה עם חברה מקומית של קבלנים יהודיים מקומיים.

כאשר התמנה ישראל קרוא כמנכ"ל ה-חברה במקום מרדכי שטרן ז"ל. ראה בטי-פוח העבודות הריווחיות באותה ארץ תפ-קיד חשוב, הקדיש לו תשומת-לב רבה. בשנת 1972 הוצעה לרסקו הקמת איזור-מגורים חדש בחבל-ארץ נידח ושומם. ש-אותה מדינה זרה החליטה לעודד ולטפח. היקף העבודות היה אז 40 מיליון דולר, ומזו חלקה של רסקו רק 20 מיליון דולר. החברה נגררה, למעשה, לחווה, שכן חתם עליו בשמה השותף בארץ הזרה, ורק אחר-די החתימה הגיע לאותה ארץ יושב-ראש מועצת-המנהלים של רסקו. מאיר דה-ישליט, והוסיף את אישורו. **כניסת החברה נעשתה ללא בדיקת השטח, ללא ידיעה לאיזה מקום הולכים, ועל-סמך חוזה ש"נוסח בצורה גרועה ביותר ה"רסקו" ושות'.**

כך, למשל, היו הסעיפים הנוגעים להת-ייקרויות צפויות כלליים ביותר, לא כללו

ושבראש הנהלת הסוכנות היהודית, פינתס ספיר, החוויר. הוא נשא את מבטו מדפי-הגנייר שהחזיק בידיה, שאל את איש-שיחו כמה שאלות. אחר הניהן בראשו, קרא למוכירתו והכתיב לה פרוטוקול שתוכנו בערך כך: "ביום חמי-שי, ה-20 בפברואר, קיבלתי די-יוחשבון הנוגע לעבודות חברת רסקו בארץ זרה. בהתאם למימצאי הדי-יוחשבון, צפויים הפסדים של יותר מ-100 מיליון דולר ב-פרוייקט שרסקו יומה והיא המובילה בו. הוריתי להקים ועדה לבדיקת מיכלול ה-בעיות הנובעות מהסתבכות זו".

כאשר קרא את הדי-יוחשבון, היה זה הרמז הראשון שקיבל ספיר על האסון ה-מתרחש בפרוייקט הור של רסקו. עד אז חשב, כמו רבים אחרים, כי חברה אומללה זו, שהפסידה בזמנו מיליון לירות, עלתה סוף-סוף על דרך המלך.

בשנות ה-60, לאחר שהודח מנהל החבר-רח שהיה אחראי להפסדים, מרדכי שטרן ז"ל, רצה ספיר לסגור את החברה. הת-נגדות עיקשת של גיזבר הסוכנות היהודי דית אריה דולצ'ין מנעה זאת, בעיקר ל-

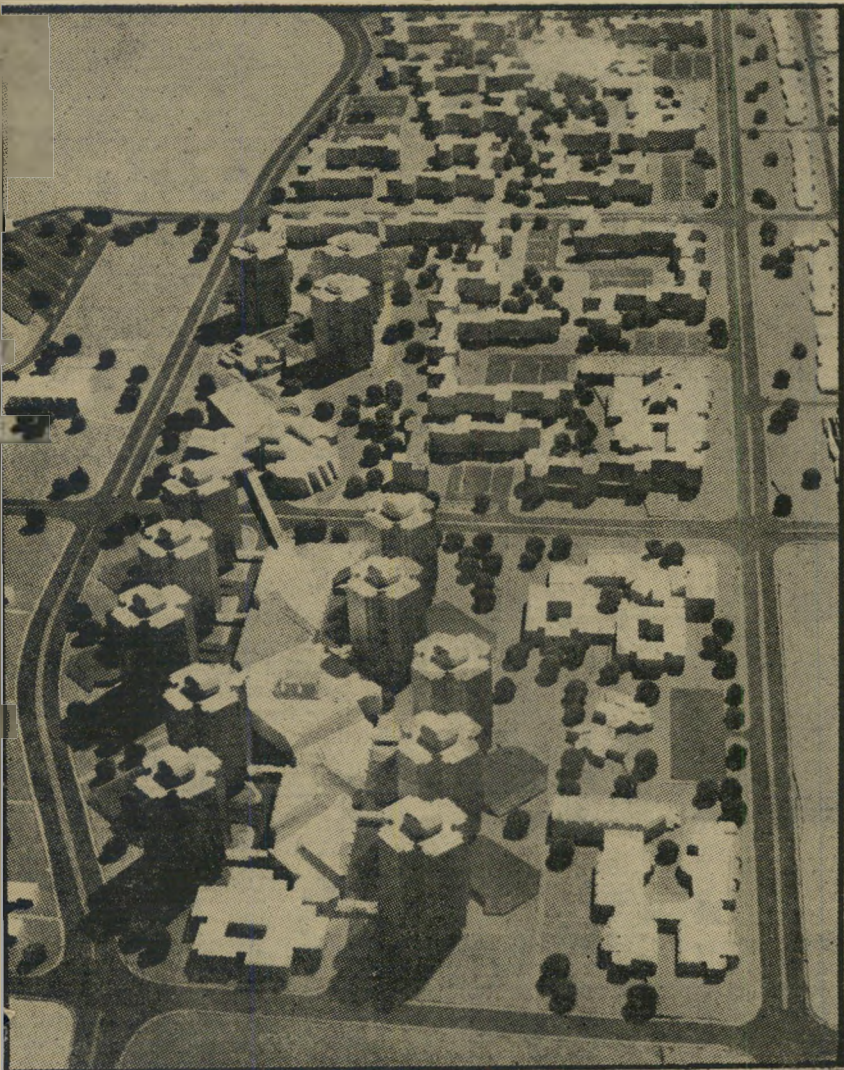
מאת

יגאל לביב

מניעת פגיעה באלפי בעלי-מניות ומשקי-עים של רסקו בארצות-הברית. הסוכנות היהודית הוזימה הון-מניות חדש של 60 מיליון לירות, ובשנים שלאחר-מכן דאג האוצר לספק לחברה עבודות בנייה. הרור-חום מהו, בתוספת ניהול נמרץ של המני-כ"ל החדש שמונה, ישראל קרוא, הביאו כימעט לחיסול כל הפסדי החברה.

ואילו עתה, בהתאם לדי-גניס-וחשבונות שהוגשו לספיר, הסתכנה החברה בפרוי-ייקט שהוצאות הקמתו התקרבו ל-600 מיי-ליון דולר, לעומת הסכום המקורי של 120 מיליון דולר, ומומין העבודה - הממשלה הפרוייקט החדשות.

נוצר פער שעלה עד 100 מיליון דולר, שאותם הצטרפו לפפות בנוי הפרוייקט, ככללם "רסקו". חלקה של רסקו בחברה הבונה היה 16%.

פרוייקט הבנייה של "רסקו" במדינה הזרה

מון וערבויות אצל משקיעים שונים. אולם החיפושים אחרי משקיעים נתנו את אותותיהם במנכ"ל קרוא. שסבל מ-מחלת-לב. בעיצומו של המשא-וחמתן עם המשקיעים השונים, וכאשר נודע לו כי קבוצה אנגלית ביטלה את הסכמתה ברגע האחרון, לקה בהתקף-לב בלונדון, ונפטר.

ברגע האחרון ממש נמצא איגנאץ בוי-ביס, משקיע עתיר-נכסים מגרמניה. בוביס נכנס לעיסקה משותפת עם חברת אל-על על הקמת רשת מלונות בישראל, בשם לרוס. מאיר דה-ישליט היה מנכ"ל לרוס, ומאחר שהיה גם יושב-ראש מועצת המני-הלים של רסקו, היה השידוך טבעי. וכך נחתמה עיסקה בהיקף של 120 מיליון דולר, לר, כאשר לרסקו בה 16%, לבוביס 34%, והשאר הם השותפים המקומיים.

הוא היה, למעשה, הכלי-כול בה, כיוון שהוא זה שהיה מזרים הכספים לחברה.